

УНІВЕРСІТЭЦКІ ВЕСНІК

Выдаецца з мая 1996 г. Перыядычнасць - 1 раз у месяц

Газета Установы адукацыі «Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.А. Куляшова»

№ 2 (186)

ЛЮТЫ
2013

Уважаемые женщины!

Примите от ректората и профсоюзного комитета сотрудников Могилевского государственного университета имени А.А. Куляшова самые искренние поздравления с праздником нежных, умных и прекрасных – Днем женщин!

Этот праздник – замечательная возможность для мужчин выразить прекрасной половине человечества чувства и преклонение, которых Вы достойны каждый день, круглый год, целую жизнь. Восхищайте нас как можно чаще своим изяществом и красотой!

Желаем Вам тепла, здоровья, взаимной и непреходящей любви, открытости мечтой и благополучия!

8 Марта – замечательный весенний день. Весна – красивое и волшебное время года. Ведь в безумной суете современной жизни должно же быть время для передышки, когда можно обнять любимую женщину и сказать, как сильно вы ею дорожите. С праздником весны представительниц прекрасного пола университета поздравляют коллеги, студенты. Сегодня весна у ваших ног, дорогие женщины!

А.С. Лаўшук, дэкан педагагічнага факультэта:

– Я лічу, што дзень 8 сакавіка – самае лепшае свята не толькі для жанчын, але і для мужчын. Чаму? Вядома ж, кветкі, кожная жанчына іх любіць і павінна атрымаць у гэты дзень чырвоную ружу. Таму што чырвоная ружа – гэта сімвал кахання. Усім жанчынам і дзяўчатам нашага ўніверсітэта таксама жадаю здароўя і поспехаў.

Евгений Зайцев, студент 4 курса педагогического факультета:

– Дорогие женщины нашего любимого университета! Мы от всей души поздравляем Вас с самым светлым праздником 8 Марта. Желаем вдохновения, творческого роста, креативной и светлой жизни.

Н.А. Арасланов, старший преподаватель кафедры педагогики и методики начального обучения, член Союза художников:

– Хотел бы пожелать девушкам и женщинам любви, крепкого-крепкого здоровья, семейного благополучия, счастья и побольше детей. Студенткам – успехов и удачи в учебе, счастья в личной жизни.

Сергей Кротов, студент 1 курса факультета экономики и права:

– Дорогие наши девушки и женщины! Поздравляю Вас с Днем 8 Марта. Оставайтесь такими же милыми и красивыми. Радуйте нас каждый день, потому что без Вас мы совсем пропадем! Поменьше капризничайте и будьте чуткими к своим защитникам.

Вадим Гайдученко, студент 1 курса факультета физического воспитания:

– Хочу пожелать всего самого наилучшего, будьте красивыми, целеустремленными, добрыми, милыми. И, конечно же, радуйте нас ослепительными улыбками и красотой.

Алексей Богданов, студент 4 курса физико-математического факультета:

– Самое главное – хороших спутников в жизни... Хотелось бы пожелать женщинам самим принимать решения в трудную минуту, быть более самостоятельными. Но в то же время присматриваться и прислушиваться к тем, кто рядом. И, конечно же, любить и быть Любимыми.

Пусть праздник 8 Марта будет для Вас, милые женщины, тем днем, когда все вокруг будут радоваться лишь одному Вашему появлению, пусть Вас окружают ослепительные улыбки!

Рамонак

– Кахаеш мяне. Не кахаеш, –
Пялёстак з далоні ўзяцеў. –
Адзіная, мне дарагая,
Кахаеш мяне – не кахаеш...
Што, вецер, так цяжка ўздыхаеш?
Ёй вестку паслаць захацеў:
“Кахаеш мяне? Не кахаеш?”
Пялёстак з далоні ўзяцеў...

Тры словы

Люляў нас золак на арэлях,
І мроіўся шчаслівы лёс.
Калі каханне мы сустрэлі –
Люляў нас золак на арэлях.
Тры словы душы абагрэлі, –
Хоць за акном шалеў мароз, –
Люляў нас золак на арэлях,
І мроіўся шчаслівы лёс.

Уладзімір ЯСЕЎ.

Ты и есть весна

Ты всегда – загадочно простая.
Ты свежа, наивна и мила.
В Тебе света – семь морей без края
И бездонный океан тепла.

Твой хрустальный смех звенит капелью,
А глаза – синь мартовских небес;
Ты танцуешь ветерком в апреле,
Голос Твой – ручьиный переплеск.

Майской цветью вытканы наряды.
Кем-то уж опять увлечена.
На безумства вдохновлять Ты рада,
Потому что Ты и есть Весна.

А.В. БИРЮКОВ.

На Доске Почета

По итогам 2012 года за большой вклад в развитие экономики и социальной сферы занесены на Доску Почета Ленинского района лучшие коллективы, внесшие весомый вклад в общую копилку достижений, в их числе и Могилевский государственный университет имени А.А. Куляшова. Это заслуженная награда всему коллективу.

Лучший по профессии

Администрацией Ленинского района г. Могилева подведены итоги районного соревнования за звание «Лучший по профессии». Почётного звания с вручением диплома и денежной премии в размере 5-ти базовых величин удостоена среди учреждений образования **Кравец Елена Всеволодовна** – кандидат педагогических наук, доцент, начальник учебного-методического управления учреждения образования «Могилевский государственный университет имени А.А. Куляшова».

Рядовой солдат войны

Афганская война вторглась в жизнь целого поколения, изменив его судьбу, а вместе с ней и судьбы матерей, отцов, детей. 13 февраля в конференц-зале в рамках «Беларуской гасцеўні» состоялась презентация документального фильма «Рядовой солдат войны», созданного творческой студией «Взгляд». Премьера приурочена к 24-й годовщине вывода советских войск из Афганистана.

В зале много гостей: председатель Постоянной комиссии по социальным вопросам и труду Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь, председатель Могилевской областной организации общественной объединения «Белорусский Союз ветеранов войны в Афганистане» В.Н. Василенко, военный комиссар Могилевской области полковник А.Г. Горошкин, председатель Могилевской районной организации общественной объединения БСВВА В.И. Калаяда, председатель Совета ветеранов войны и труда Могилевского района полковник в отставке А.Я. Царев, преподаватели нашего вуза – участники афганских событий Е.А. Шахов, Т.Б. Пилипенко, заместитель председателя совета ветеранов университета С.Б. Фатин.

Открывая встречу, ректор университета К.М. Бондаренко подчеркнул, что воины-интернационалисты – прямые наследники воинов Великой Отечественной – являются олицетворением стойкости и мужества, Фильм «Рядовой солдат войны» предназначен для молодых людей. Это фильм о патриотизме и дружбе, о том, без чего не может состояться настоящий гражданин. На примере воинов-афганцев мы должны воспитывать в наших студентах ответственность, стойкость, преданность своему народу и родной земле», – заключил Константин Михайлович.

Автор, режиссёр, сценарист и оператор фильма – Михаил Юрьевич Ганин. Рассказывая о работе над кинолентой, он заметил: «Часто задавался вопросом: а смог бы я сам совершить то, что сделали эти солдаты? Ведь все-таки это не какая-то там компьютерная игра, где можно перезагрузиться, перейти на новый уровень или вернуться назад. Там все реально... Работать над фильмом было легко, потому что мы во всём видели поддержку».

Фильм рассказывает о воинах-интернационалистах, уроженцах Могилевского района, о днях их жизни, связанных с войной в Афганистане. Среди них Георгий Буймистров, Виктор Контьев, Александр Лавренов, Николай Марченко, Алексей Моисеенко, Александр Новиков, Святослав Шапеткин, Андрей Мельников. Они ценой жизни без колебаний и сомнений, с честью и достоинством выполнили свой долг.

В их честь названы пионерские дружины, в память о них проводятся спортивные турниры. Они – пример мужества, патриотизма, бесстрашия.

Маша ВАСИЛЬЕВА, Катя ГОРДИЕВСКАЯ.

Кажуць, мова мая аджывае
Век свой ціхі: ёй знікнуць пара.
Для мяне ж яна вечно жывая,
Як раса, як сляза, як зара.

Пімен ПАНЧАНКА. Родная мова.

НА КАРЫСЦЬ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

МІЖНАРОДНЫ ДЗЕНЬ РОДНАЙ МОВЫ

21 лютага адзначаецца Міжнародны дзень роднай мовы. З гэтай нагоды рэдакцыя газеты "Універсітэцкі веснік" на чале з рэдактарам Л.І.Шышакавай арганізавала "круглы стол", куды запрасіла прарэктара па вучэбнай рабоце М.П.Бузук, дэкана педагагічнага факультэта А.С.Лаўшука, дырэктара Горацкага педагагічнага каледжа С.Б.Пянчанскага, студэнтаў. За кубкам духмянага чаю адбылася нязмушаная гутарка пра сучасны стан і перспектывы развіцця беларускай мовы.

Л.І. Шышакава. Шаноўныя калегі, калі я спытала ў вас, які эпіграф вы хацелі б вынесці ў цэнтр нашай гутаркі, вы аднагалосна назвалі словы народнага паэта Беларусі Пімена Панчанкі. Няўжо сапраўды беларуская мова "аджывае век свой ціхі"?

М.П.Бузук. Ні ў якім разе, Людміла Іванавна! Нехта, магчыма, і хацеў

бы, каб беларуская мова знікла, але ён гэтага не дачакаецца. А эпіграф са словамі Пімена Панчанкі мы ўзялі таму, што, сапраўды, родную мову трэба не толькі ведаць, але і

прапагандаваць, а калі ўзнікне неабходнасць, то і адстойваць на самых розных узроўнях. І пачынаць трэба, я перакананы ў гэтым, з сябе.

А.С.Лаўшук. Я абсалютна згодны з Мікалаем Пятровічам, што пачынаць трэба з сябе. Мікалай Пятровіч займае пасаду прарэктара па вучэбнай рабоце. Яму часта даводзіцца выступаць на шматлікіх пасяджэннях. Не сакрэт, што многія дзедкі (характарыстыкі, напрыклад) нашы службы рыхтуюць на рускай мове. Ці чулі вы, каб Мікола Пятровіч агучваў характарыстыку па-руску? І я таксама не чуў.

Л.І. Шышакава. Аляксей Сцяпанавіч, але ж Бузук, і Лаўшук – прафесіяналы-беларусаведы. А што скажа наконт гэтай думкі матэматык, наш шаноўны Сяргей Барысавіч?

С.Б.Пянчанскі. Я таксама думаю, што трэба пачынаць з сябе. Я не толькі матэматык па адукацыі, а і адміністратар – дырэктар педагагічнага каледжа, а ў дадатак – дэпутат гарсавета. Скажу часна, што не заўсёды на нарадах я гавару па-беларуску, але матэматыку я выкладаю на роднай, беларускай мове. Зазначу, што гэтану паспрыяла мая дружба з субсясіднікамі за гэтым сталом – Міколам Пятровічам Бузуком і Аляксеем Сцяпанавічам Лаўшуком.

Л.І. Шышакава. Сяргей Барысавіч, існуе даволі распаўсюджаная думка,

што на беларускай мове на высокім узроўні можна выкладаць толькі гуманітарныя дысцыпліны – гісторыю, філасофію, этыку, эстэтыку і г.д., а вось "дакладныя навукі" – матэматыку, фізіку, інфарматыку – толькі па-руску. Вы згодні з гэтым?

С.Б.Пянчанскі. Калі б быў згодны, то і выкладаў бы матэматыку па-руску. Тэорыю аб тым, што "дакладныя" навукі можна выкладаць толькі па-руску або па-англійску, я абвяргаю наступным: тэрміналогія любой навукі інтэрнацыянальная. Возьмем, напрыклад, матэматычныя тэрміны: аксіёма, дыяганаль, сінус, косінус, тангенс, катангенс, перпендыкуляр, ураўненне і г.д. А вось іх рускія адпаведнікі: аксіома, дыяганаль, синус, косинус, тангенс, катангенс, перпендикуляр, уравнение. Тое ж можна сказаць і пра тэрміны іншых навук: фізічныя тэрміны амплітуда, оптыка, кінетыка, спектраметрыя як у беларускай, так і ў рускай мове і гучаць, і пішуцца практычна аднолькава...

М.П.Бузук. Спіс тэрмінаў, якія практычна не адрозніваюцца ў нашых дзвюх дзяржаўных мовах – рускай і беларускай – я магу доўжыць практычна бясконца. Ісправатычыцца не толькі так званыя "дакладныя" навук – матэматыкі, фізікі, хіміі і інш., але і мовазнаўчай навукі. Я прывяду прыклады назваў раздзелаў з дысцыпліны, якую выкладаю больш за тры дзесяцігоддзі, – з беларускай мовы: фанетыка, арфаэпія, графіка, арфаграфія, лексікалогія, фразеалогія... Спіс лінгвістычных інтэрнацыянальных тэрмінаў можна працягваць практычна бясконца.

А.С.Лаўшук. Сябры мае, я не аспрэчваю думкі, што тэрміналогія па сваёй сутнасці інтэрнацыянальная. Але так было не заўсёды. Успомніце 20-30-я гады ХХ стагоддзя. Некаторыя вучоныя імкнуліся стварыць тэрміналогію на роднай мове. Напрыклад, прывычным для нашага вуха матэматычным тэрмінам перпендыкуляр, дыяганаль, прызма былі прапанаваны іх беларускія адпаведнікі – старчак, ускосіна і стажок.

М.П.Бузук. Час паказаў, што такія штучныя ўтварэнні ў нашай мове не прыжыліся. Зазначу, што "змагары" за чысціню беларускай мовы былі не толькі ў пачатку ХХ стагоддзя, але і ў яго канцы – у 90-я гады, калі наша краіна стала незалежнай дзяржавай – Рэспублікай Беларусь. Спраба такіх "рупліўцаў" зрабіць беларускую мову не падобнай на "маскальскую" негатыўна адбілася на працэсе беларусізацыі. Калі б не Зянон Пазняк і "іже с ним", то сёння мы не прывялі б словы Пімена Панчанкі эпіграфам нашай размовы, а спакойна ўкаранялі ў практыку тое, што было запланавана ў "Законе аб мовах", прынятым яшчэ ў іншай дзяржаве, – СССР.

Л.І. Шышакава. Я так зразумела, Мікола Пятровіч, што Вы і Вашы калегі вераць у тое, што мова беларуская не памрэ.

М.П.Бузук. Вядома ж – не памрэ. Без лішняга шуму і гвалту мы ўсе будзем працаваць на карысць нашай роднай беларускай мовы.

Каждый человек, оглядываясь в прошлое, найдет в памяти светлые чувства и мысли, обращенные к учителю. И не важно, один он был в твоей жизни или нет, работал в школе, преподавал в университете, жил с тобой в одном доме, дворе или случайно встретился на профессиональном пути. Он заложил в тебе основы знаний, мудро направил в водоворот событий, помог разобраться во всем, не дал оступить, даже когда ты активно этому сопротивлялся. Слово Учитель пишется с большой буквы, произносит торжественно, трепетно, с этим словом в преддверии ее юбилея мы обращаемся к Людмиле Ивановне Шаповаловой, доценту кафедры белорусского и русского языков МГУ имени А.А. Кулешова. Ее биография не стремительный подарок судьбы, когда человек поднимается на высокий пьедестал. В жизни все было труднее, более буднично и оттого, может быть, понятнее и значительнее.

УЧИТЕЛЬ, НАСТАВНИК И ДРУГ

ЮБИЛЯР

Людмила Ивановна давно внедрила в практику технологию личностно-ориентированного обучения: лекциям по фонетике, фонологии, графике, словообразованию, истории русского литературного языка, старославянскому языку, исторической грамматике всегда были свойственны академизм, научная тонкость, глубина, емкость, сжатость, доступность.

Научные идеи, педагогический опыт Людмилы Ивановны были замечены и оценены. В 2001 году она переведена на должность исполняющего обязанности заведующего кафедрой белорусского и русского языков педагогического факультета, и с января 2002 года возглавила кафедру, которая под руководством Л.И. Шаповаловой поднялась на более высокую ступень организационной, учебно-методической и воспитательной работы. Учитывая не только лингвистическую, но и методическую направленность работы кафедры, Людмила Ивановна выступила инициатором ряда мероприятий, являющихся визитной карточкой педагогического факультета: Республиканской научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания и эстетического воспитания младших школьников», факультетской олимпиады по профессиональной подготовке студентов, Дней белорусской письменности, Дней славянской письменности. Совместно с В.Б. Сузанович возобновила работу над большим научным проектом – подготовкой Словаря моголевско-смоленских пограничных говоров, исследованием языковой ситуации Моголевской области.

Людмила Ивановна критично относится к людям, к себе прежде всего и ставит общие интересы выше личных. С 2011 года Л.И. Шаповалова работает в должности доцента кафедры белорусского и русского языков и продолжает оставаться тем камертоном, с которым мы сверяем свои дела и поступки.

Творческого долголетия и крепкого здоровья Вам, дорогой Учитель!

**М.В. ЛАДУТКО,
Е.А. СВИРІДЕНКО,
Д.А. ДОВГАЛЬ, Т.И. ЯКУБОВИЧ,
члены кафедры белорусского
и русского языков.**

Путь развития – инновационные технологии

В научно-образовательном Центре русистики университета 18 января 2013г. состоялась презентация магистерской программы профессора О Тхэ Тон (Taedong Oh) из Южной Кореи по теме «Теория и практика электронного правительства».

В начале профессор рассказал о своей стране, которая за 30 с небольшим лет преодолела путь от нищеты и колониальной зависимости до экономического процветания. Затем познакомил с преимуществами использования IT-технологий в процессе управления государством и делового администрирования. «Сравнительно недавно мы жили значительно хуже самой бедной африканской страны. Наш бюджет на 90% состоял из иностранных инвестиций. Однако сегодня Южная Корея – это 12-я экономика мира, которая успешно развивается за счёт собственных финансовых и интеллектуальных ресурсов», – отметил г-н О Тхэ Тон и подчеркнул, что корейский опыт может пригодиться для Беларуси. «Наши страны похожи: в Беларуси, как и в Корее, сравнительно мало полезных ископаемых. Самое главное наше богатство – человеческий потенциал, а единственный перспективный путь развития – инновационные технологии».

По мнению профессора из Кореи, в условиях современного рынка прежние методы государственного и делового администрирования малоэффективны. Правительству необходимо быстрее реагировать на нужды населения, а деятельность чиновников должна быть более прозрачной. Будущее – за электронным правительством как стратегическим инструментом инноваций. Человечество не придумало более эффективного способа конструктивного общения между государством и простым человеком. Способы этого общения просты. В Интернет-пространстве с помощью так называемых облачных IT-технологий создаётся глобальная база социально значимой информации. Любому человеку, который пожелает обратиться в тот или иной госорган за справкой или документом, сможет это сделать, не выходя из собственной квартиры. Преимущества очевидны: не нужно стоять в очередях и тратить время на посещение многочисленных кабинетов. «В Южной Корее нет бумажного администрирования. Всё осуществляется в электронном формате – от выдачи справок до декларирования доходов», – отмечает профессор.

Кроме того, на «облаке» (нечто похожее на сервер социальных сетей) хранится информация о каждом шаге правительства, обо всех решениях и планах. Любому гражданину, который пожелает отреагировать на решения, легко может это сделать, направив свои предложения или вопросы в администрацию или правительство. При этом важно подчеркнуть то, что все без исключения обращения находят отклик. «В результате действия администрации становятся более гибкими, максимально приближенными к реальной жизни. Общество вовлекается в процесс формирования политики и экономики. Государственные приобретает черты подлинной демократии, ориентированной на нужды большинства людей», – уверен профессор О Тхэ Тон.

Наш корр.

МЫ – З РОДНАЙ МОВАЙ!

21 лютага на гістарычным факультэце студэнты адзначылі міжнародны дзень роднай мовы, прадставішы ва ўніверсітэце графічна-тэкставую "слоўнікавую" прэзентацыю розных слоў на беларускай мове з каляровымі малюнкамі.

Гістарычны факультэт не аднойчы пацвярджаў, што яму неаб'якава лёс і гісторыя Беларусі, нацыянальнай культуры, традыцый, мовы. Менавіта мова кожнага народа была і ёсць тым стрыжнем, які аб'ядноўвае нацыю, падмацоўвае духоўнае яднанне, дае сілы і звязвае гістарычнае мінулае з будучыняй.

Беларуская мова – мова беларусаў, уваходзіць у сям'ю індаеўрапейскіх моў, славянскую групу і ўсходнеславянскую падгрупу. Згодна статыстыкі перапісу

населенства ў 2009 г. роднай беларускай мову пазначылі 4 841 319 этнічных беларусаў, а таксама 217 015 чалавек іншых нацыянальнасцей, што складае 53,22% насельніцтва краіны. Да таго ж 1 009 935 этнічных беларусаў указалі, што свабодна валодаюць ёю, а таксама 271 778 чалавек іншых нацыянальнасцей, сярод якіх 181 091 этнічных рускіх.

Улічваючы, што беларуская мова з'яўляецца мовай тытульнай нацыі, адной з дзяржаўных моў у краіне, мы – студэнты гістфака – вырашылі нагадаць пра некаторыя беларускамоўныя назвы слоў. Таму па 4 паверху, а таксама на 3-ім і каля чытальнай залы былі размешчаны беларускія словы: тата, маці, алоўкі, асадка, лядоўня, лёсаванне, кіпень, айчына і інш.

Студэнты-гісторыкі памятаюць наказ беларускіх класікаў: "Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі!" (Францішак Багушэвіч, з прадмовы да "Дудка беларускай").

Югеній ДУДКІН, Андрэй ЛАШКУЛЬ,
фота Вячаслава ДАЎГАПОЛАВА, студэнты
5 курса гістарычнага факультэта.

Інфармацыйная хвілінка

Вось ужо некалькі год інфармацыйная група МДУ імя А.А. Куляшова займаецца правядзеннем інфармацыйных гадзін у вучэбных групах розных факультэтаў з I па V курсы, засяроджваючы ўвагу на актуальных тэмах і пытаннях сённяшняга жыцця грамадства і дзяржавы.

Ні для каго не сакрэт, што ўвесь свет жыве дэвізам: "Хто мае інфармацыю, той кіруе ўсім!" Насамрэч, нашае жыццё сапраўды хутка рухаецца, змяняецца і дзеля таго, каб прыняць правільнае рашэнне па той ці іншай праблеме, патрэбна мець пэўную інфармацыю, якая вам дапаможа быць хутка ў тым ці іншым месцы першым за сваіх канкурэнтаў. Для мяне, студэнта V курса, праца на ніве "распаўсюджвання навін" стала адным з пунктаў маёй грамадскай дзейнасці. Атрымаўшы веды і абараніўшы сваё права на публічныя выступы і дыспуты сярод рознай аўдыторыі, даносіць людзям інфармацыю рознабаковага характару – вось асноўная мэта члена інфармацыйнай групы, якім я з'яўляюся. Асабіста ўдзячны С.А. Данілевічу – каардынатару інфармацыйнай групы ўніверсітэта і выкладчыку курсаў інфармацыйнай работы Цэнтра курсавоў падрыхтоўкі. Кожны студэнт, маючы толькі жаданне і волю, можа падрыхтаваць сябе ў якасці аратара.

Толькі за восень 2012 года мною на факультэце педагогікі і псіхалогіі дзяцінства падрыхтаваны такія тэмы, як "Дзяржаўная маладзёвая палітыка ў Рэспубліцы Беларусь",

"Парламенцкія выбары-2012", "Аборт: за ці супраць". Хачу адзначыць, што інфармацыйная праца, якая праводзіцца на факультэце, носіць з кожным разам усё больш актыўны і плённы характар. Дадам: немагчыма было б зрабіць добрую супольную студэнцкую працу без сур'ёзнага стаўлення і дапамогі кіраўніцтва факультэта педагогікі і псіхалогіі дзяцінства ў арганізацыі падрыхтаваных груп для асветлення дадатковых пытанняў, вызванення супрацьлеглых думак. Таму хочацца падзякаваць намесніку дэкана Ірыне Мікалаеўне Батуры.

Студэнты гістарычнага факультэта заўсёды цікавіліся грамадскімі і палітычнымі падзеямі і з'яві, якія адбываюцца ў краіне і за мяжой. Члены інфармацыйнай групы прымаюць удзел не толькі ў інфармацыйных гадзінах, але і ў штогадовых канферэнцыях, напрыклад, "Белавежскае пагадненне 1991 г.", і ў дэбат-клубе, які існуе на факультэце, за што хачу асабіста падзякаваць намесніку дэкана гістарычнага факультэта – Ірыне Анатольеўне Козікавай.

Адкрыўшы скарбонку ведаў на семінарах і лекцыях, кожны студэнт можа акунцаць у акія інфармацыйнай хвалі і ўзняць хвалючы яго пытанні і тэмы, атрымаць на іх адказы. Кожны мае права на свой пункт гледжання, але ж, каб памяркоўна і паважна адносіцца да поглядаў другіх, трэба выкарыстоўваць магчымасць спецыялістаў разабрацца ў вялікім патоку інфармацыі.

Югеній ДУДКІН, студэнт V курса
гістарычнага факультэта.

Што ні кажыце, а спартыўныя традыцыі – гэта здарова! Вось і ў гэтым годзе шматлікія аматары здаровага ладу жыцця нашага ўніверсітэта з нецярпеннем чакалі заканчэння зімовай экзаменацыйнай сесіі, каб зноў выехаць у маляўнічае месца Любуж і прыняць удзел у лыжных гонках. З самай раніцы 9 лютага да галоўнага корпуса ўніверсітэта пачалі з'язджацца аматары лыжных гонак. Іх становілася ўсё больш. І гэта нягледзячы на тое, што надвор'е было не самае лепшае – тэмпература каля нуля, а сіноптыкі ў дадатак і дождж абяцалі. Але, дзякуючы богу, ні дажджу, ні снегу, ні моцнага ветру ў гэты дзень не было.

... І вось перапоўнены супрацоўнікамі ўніверсітэта аўтобус спыняецца каля месца сраборніцтваў. На стадыёне ўжо шмат народу, а судзейская калея абзначыла лыжную трасу маляўнічымі флажкамі. Пад бравурны спартыўны марш каманды ўсіх факультэтаў і адміністрацыйна-гаспадарчай часткі выстраіліся ў шэрагу. Прэрэктар па навуковай працы (дарэчы, вялікі аматар спорту) павіншаваў удзельнікаў з пачаткам сраборніцтваў і пажадаў хуткай лыжні і удалага фінішу.

Галоўны суддзя сраборніцтваў запрасіла каманды на старт. З інтэрвалам у трыццаць секунд усё новае лыжнікі адыходзяць з лініі старту. Не паспеў стартваць апошні ўдзельнік лыжных гонак, а першыя ўжо завяршылі забег. Як і чакалася, першае каманднае месца заваявала каманда факультэта фізічнага выхавання. Пераможцамі ў сваіх узростах групх сталі А.У. Кучарава, А.М. Сяркоў, В.Г. Іваноў і У.І. Судзянкоў. Сярод прызераў таксама нямала супрацоўнікаў гэтага факультэта: С.А. Углікаў, В.К. Ляўтка, А.І. Задзерка (2 месца), А.І. Ульянаў (3 месца). Добрыя вынікі паказала ка-

манда факультэта прыродазнаўства. Пераможцамі сраборніцтваў сталі С.Ю. Быкава і М.Р. Смалякоў, а У.Г. Хамякоў і І.А. Жарына занялі адпаведна другое і трэцяе месцы. Як ніколі моцную каманду выставіў факультэт педагогікі і псіхалогіі дзяцінства. Тут два пераможцы – Т.А. Карпякова і К.М. Гаўрыленка. Не засталася без узнагароды і дэкан гэтага факультэта І.А. Камарова. Няблага выступіла і каманда педагогічнага факультэта. Першае месца заваявала Н.П. Шарстук, а трэцяе – В.М. Саўчанка і М.У. Сяркоў. Іншыя факультэты "лавроў не сніскалі", але засталіся задаволенымі, бо дэвіз сраборніцтваў быў "Галоўнае – не перамога, а добры настрой і моцнае здароўе".

Паралельна з лыжнымі гонкамі прафсаюзна камітэт ўніверсітэта праводзіў традыцыйны "Дзень здароўя". Пакуль лыжнікі змагаліся на лыжнай трасе, астатнія супрацоўнікі ўніверсітэта (а многія прыйшлі з дзецьмі і нават унукамі) праводзілі свае сраборніцтвы і гульні. Так, вялікай папулярнасцю карыстаўся "Дартс". Паказаць сваё ўменне трапляць у "дзясятку" хацелі і дарослыя, і дзеці. Пераможцамі сярод

У ЛЮБУЖ – ПА ЗДАРОЎЕ

дарослых сталі А.Я. Кузьмянкоў (1 месца), А.У. Савельеў (2 месца) і Л.Г. Дуктава (3 месца). Сярод дзяцей – Клімаў Кірыл (1 месца), Нкіе Роджэр (2 месца) і Карпякоў Антон (3 месца). Не менш папулярнымі былі і іншыя гульні – "Трапны кідок", "Зімовая рыбалка", "Здабудзь прыз з завязанымі вачыма", "Аднаногі лыжнік" і інш. Арганізатары свята правялі яшчэ адно цікавае мерапрыемства – праехаць на кані вярхом або ў санях. Як ні дзіўна, ні адзін мужчына не адважыўся праехаць на кані вярхом, а жанчыны і дзеці рабілі гэта з задавальненнем. Праўда, не кожная з жанчын змагла ўзлезці на "аб'ект скачак".

... Гледзячы на дарослых, дзеці таксама вырашылі паўдзельнічаць у лыж-

Вас ждуть студенческие отряды!

Внимание, студент! Впереди лето 2013 года! Вы подумали, как его проведете? Штаб трудовых дел университета предлагает свою помощь. Осуществляется формирование строительных, педагогических и сервисных отрядов. Среди «новинок» – строительный отряд по реконструкции Быховского замка (преимущественно для студентов исторического факультета) и выездной педагогический отряд (РФ, Краснодарский край, Туапсе). Для того чтобы записаться в студенческий отряд, Вам необходимо обратиться в Штаб трудовых дел университета, который работает в ауд. 122, у главного корпуса №1. Просим при себе иметь паспорт.

Студенческие отряды – это не только хорошая возможность пополнить свой бюджет, но и забываемое провести лето в кругу друзей и на благо своей страны. Будущее Родины Строить Молодым!

МОЙ УНИВЕРСИТЕТ

Годы учебы на факультете естествознания, несомненно, лучшие в моей жизни. Теплые воспоминания, прежде всего, остались благодаря преподавателям И.Н.Шарухо, В.Г.Хомякову, Ю.А.Журову, Н.Б.Тупицыной, М.Е.Захаровой, М.Р.Смолярову, различным летним практикам, особенно Дальней географической. В течение 28 дней и на протяжении 7000 км мы изучали ландшафты и предприятия Беларуси и России, проехали вдоль всего течения Волги. За годы учебы я приобрел такой опыт, что сейчас меня никто не переубедит, что «география» не «царица» наук. Географ – специалист во многих областях знания. Географ в повседневной жизни может быстро рассчитать ВВП экзотической страны, с ходу провести экскурсию для иностранцев по городу, дать прогноз погоды, экономическую характеристику любому региону... «Учиться интересно!» – вот девиз наших студентов-географов. Лидерские качества

ВЫПУСКНИК – АБИТУРИЕНТУ

и организаторские способности я приобрел благодаря четкой налаженной системе студенческого самоуправления на факультете. Горжусь, что участвовал в работе студенческой научной лаборатории краеведения и картографии, в интеллектуальной игре «Что? Где? Когда?», в составе ставшей легендарной команды КВН «Света Слизунова».

На всю жизнь останусь преданным Географии, родному факультету, кафедре географии и охраны природы!

Молодым людям совету: поступайте в университет им. А.А.Кулешова! Не пожалейте! Поступайте на факультет естествознания – и станете настоящими специалистами в выбранной области. Фанатами, любителями природы, путешествий, романтиками!

Д.С. ВОРОНЮК,
секретарь Центрального комитета
ОО «БРСМ», выпускник 2009 г.,
специальность «География».

Жить в позитиве

Активным и инициативным студентам всегда интересно общаться с новыми людьми, приобретать полезные знания, узнавать, как живет, чем занимается, о чем думает молодежь других стран. Восемь волонтеров из Беларуси приняли участие в Международном волонтерском движении в Италии (г. Ровино). Среди них была и я, студентка факультета иностранных языков МГУ им. А.А. Кулешова Подобед Яна.

В программе встреч был трехдневный тренинг по клоунотерапии «Жить в позитиве» (организатор – ассоциация VIP, г. Верона); информационный вечер «World Cafe» (знакомство с молодежью из Центра европейского волонтерского движения при участии ассоциации «Legambiente»); встреча с участниками Центра отдыха молодежи г. Ровино и презентация их деятельности; знакомство с волонтерским движением в доме Святого Андрея – «Каритас»; круглый стол по программе Евросоюза по обмену студентами при участии ассоциации «Legambiente»; встреча с кураторами «Radio friends»; обучение в ассоциации «Doctor Clown» и «Artinstrada» и другое.

За это время многое узнали и почерпнули для себя. Это касается и клоунотерапии, и работы в группе волонтеров. Очень удивило количество ассоциаций и людей, работающих в них. Примечательно, что волонтеры ассоциации не просто помогают нуждающимся единожды, но и направляют их в дальнейшем в нужное русло. Также познакомилась с проектами фонда «Поможем им жить»: «Вчерашние дети – сегодняшние взрослые», «Усыновление на расстоянии», «Radio friends».

Со всеми волонтерами принимала участие в национальном конгрессе фонда «Aiutiamoli a Vivere», который проходил в г. Терни (Италия) и на котором обсуждались вопросы по реализации многочисленных проектов Фонда, возможности сотрудничества с белорусскими волонтерами и др.

Мы пришли к единому мнению, что волонтерам Беларуси и Италии необходимо объединять усилия, предлагать свои идеи, обмениваться опытом, делать добрые дела вместе. Родилась идея о создании Союза волонтеров Беларуси для организации и координации деятельности всех волонтерских групп в нашей стране при поддержке фонда «Aiutiamoli a Vivere».

После поездки было решено поделиться своими идеями с волонтерами всей республики, вернее, посетить все областные города Беларуси, где есть университеты, чтобы рассказать студентам, что мы узнали в Италии и что хотим реализовать здесь. Первый город, который нас гостеприимно принял, был Брест. Волонтеры во главе с самым активным нашим участником Соколовой Татьяной устроили встречу добровольной ассоциации «Союза волонтеров Беларуси» (кстати, которую она возглавляет) со студентами БрГУ имени А.С. Пушкина.

На очереди и другие города, в том числе и Могилев. Впереди много планов, нас переполняют идеи. Если вас заинтересовала эта информация и вы хотите присоединиться к нам, звоните по телефону +375336910404 (Яна). Мы вам будем рады! Помните, помогай другому, человек сам начинает понимать, что ему нужно...

Яна ПОДОБЕД.

бульская, Павел Лыжин, Таццяна Пятрэня, Алег Рыжанкоў, Аляксандр Масяйкоў, Святалана Байтава, Андрэй Рыбакоў, Аксана Мянкова, Сяргей Новікаў. Яны праславілі не толькі наш універсітэт. Яны праславілі нашу краіну – Рэспубліку Беларусь. Мне, як рэктара ўніверсітэта, вядома ж, радуецца іх поспехі на міжнароднай арэне. Але не менш радуе і тое, што ў нашым універсітэце становіцца ўсё

пераможцаў:
1 месца – Карпякоў Антон,
2 – Котаў Яўген,
3 – Рашатоўская Ліза.

Пасля заканчэння сраборніцтваў рэктар ўніверсітэта К.М.Бандарэнка ўручыў удзельнікам шматлікія прызы і звярнуўся да прысутных з наступнымі словамі: «Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.А.Куляшова» мае даўнія і слаўныя спартыўныя традыцыі. Мы ганарымся тым, што нашу навуковую ўстанову закончылі многія вядомыя спартсмены – баксёры і штангісты, батуцтысты і біятлісты, гімнасты і весляры: Вадзім Мязга, Хаважа Хацьгаў, Валяціна Цы-

больш прыхільнікаў здаровага ладу жыцця. І асабліва радуе тое, што тут, на сраборніцтвах, прысутныя шмат дзяцей. І яны не толькі прысутнічалі сёння разам з бацькамі. Яны актыўна ўдзельнічалі ў сраборніцтвах. Дзеці – наша будучыня і будучае нашай дзяржавы. Будзем і надалей прыязджаць сюды, у Любуж, з дзецьмі, а хто і з унукамі. Па здароўе!»

А.С. ЛАЎШУК, дэкан педфака,
Н.У. ХАМУК,
старшыня спартклуба.

З вялікай сілай духу

“...Словы лілія мякка і лагодна, нібы казачная мелодыя, якую з лёгкай рукі музыкі-віртуоза нараджалі гуллівыя струны нейкага чароўнага музычнага інструмента. Паступова яны [словы] паніжаліся амаль што да шэпту... А раптам гучна, імкліва, экспрэсіўна, спадабіўшыся хуткаму раўчэцку, зляталі з вуснаў, адбываючыся ў свядомасці яркай успышкаю. То задумены, то зачараваны, сядзеў я, нібыта прыкаваны да стула, намагаючыся выхапіць кожнае слова. Гэтак, мабыць, чалавек, які доўгі час не выходзіў на вуліцу, прагна ўдыхае лёгкімі чысціню свежага паветра. Широка адкрытымі вачыма засяроджана глядзеў я на свайго любімага выкладчыка і баяўся хаця б на імгненне страціць усё, што чуў, бачыў, адчуваў. Мімаволі заўважаў, як яго словы, інтанацыя, кожны жэст, кожны рух захопліваюць, апаланяюць мае думкі, адкрываючы шлях у нязведаны яшчэ свет таго, што заўжды здавалася такім простым і звыклым... Для мяне гэты шлях зрабіўся сапраўды вызначальным у фарміраванні асабістага светапогляду і выбары жыццёвага арыенціру”.

Так шчыра, эмацыянальна, нават натхнёна дзяліўся сваімі ўражаннямі адзін з колішніх студэнтаў знакамітага географа-краязнаўцы, выдатнага вучонага і адметнага чалавека Пятра Аляксеевіча Лярскага. З непрыквашным захопленнем і глыбокай павагай распавядаў ён пра чалавека, які для многіх людзей, каму пашчасціла мець зносіны і працаваць з ім, зрабіўся сапраўдным узорам невычэрпнай энергіі і жыццелюбства, прыкладам велізарнай сілы духу, цвёрдасці, мэтанакіраванасці, неадступнасці перад перашкодамі, а таксама чалавечай дабрывы, адкрытасці, шчырасці і спагадлівасці.

Жыццёвы шлях

Свой доўгі жыццёвы шлях, насычаны падзеямі, дасягненнямі, нястомнай, напружанай навуковай і выкладчыцкай дзейнасцю, Пётр Аляксеевіч пачынаў у маленькай маляўнічай вёсачцы Рымінка, што ў Чавускім раёне. Нарадзіўся 2 студзеня 1918 года ў прастай сялянскай сям’і. Бацька – Аляксей Архіпавіч – падчас службы ў арміі скончыў курсы ваенных фельчараў і потым працаваў па спецыяльнасці. Трэба адзначыць, што добрая медыцынская практыка была атрымана ім літаральна на полі баявых дзеянняў у перыяд першай сусветнай вайны. Займаючыся лячэннем параненых

дзена прыродай дапытлівасць, жывая дзіцячая цікаўнасць і цяга да дзіўнага, таямнічага, непазнавальнага надзвычайна рана прабудзілі ў сялянскім хлапчуку прагу адкрыццяў. Тым больш, што сама Рымінка, яе багатыя раздоллі, неабсяжныя лугі, зялёная сцяна лесу з безліччю звяроў, птушак, насякомых заўжды вабілі нейкім незвычайным магнетызмам. Таму ў дадатак да ведаў, якія маленькі Пётр атрымоўваў у пачатковай школе роднай вёскі, пасляхова дапасоўвалася фантастычная шматколернасць фарбаў, гукаў, рухаў, подыхаў, якія хлапчук з асаходай і прагнасцю паглынаў з кнігі, напісанай прыродай. Ужо тады для маленькага пастушка Пятра, які, напэўна, выразна не ўсведамляў свой далейшы жыццёвы шлях, адназначна ўсё было вырашана. Не склалася яшчэ ў свядомасці, але рашэнне гэтае нарадзілася ў самай глыбіні чулівай яго душы, якая назаўжды зраслася з роднай зямлёй.

...Скончыўшы ў 1933 годзе Чавускую сямігодку, Пётр Аляксеевіч працягваў вучобу ў якасці студэнта Магілёўскага педабфака. За гады вучобы прага да ведаў толькі ўмацоўвалася. Юнак з цікавасцю і ўвагай слухаў лекцыі выкладчыкаў, шмат чытаў, займаўся самаадукацыяй. Глыбокая захопле-

на працягу вайны працаваў настаўнікам спачатку ў школе роднай вёскі, а пазней заняў пасаду дырэктара Асінаўскай сямігодкі Чавускага раёна. Разам з тым малады настаўнік быў актыўным удзельнікам партызанскага руху, а таксама з’яўляўся кулямётчыкам, памочнікам камандзіра ўзвода. За мужнасць і гераізм, праяўлены пад час баявых дзеянняў, Пётр Аляксеевіч атрымаў некалькі ўзнагарод. Ён і зараз часта ўспамінае тыя страшныя дні, працягтыя пакутамі і болем страт, бо іх проста немагчыма сцерці з памяці.

50 год – любімай справе

Пасляваеннае жыццё Пятра Аляксеевіча Лярскага было звязана з навуковай і выкладчыцкай дзейнасцю ў Магілёўскім педагагічным інстытуце, куды ён быў запрошаны ў 1945 годзе. Больш за пяцьдзесят год жыцця прысвяціў вучоны любімай справе. На географічным факультэце выкладаў некаторыя курсы фізічнай географіі, актыўна займаўся распрацоўкай ландшафтнага і краязнаўчага накірункаў, выдавецкай дзейнасцю, арганізоўваў палявыя практыкі студэнтаў. Пад кіраўніцтвам Лярскага студэнты педагагічнага факультэта, дзе выкладчык працаваў пасля закрыцця географічнага факультэта, засвойвалі азы метадыкі выкладання прыродазнаўства ў пачатковай школе. На працягу 70-80-х гадоў калектывам метадыстаў-прыродазнаўцаў, які арганізаваў Пётр Аляксеевіч, было наладжана выданне падручнікаў па прыродазнаўстве для навучэнцаў малодшых класаў і метадычнага забеспячэння для настаўнікаў. Падручнікі і вучэбна-метадычныя дапаможнікі П.А. Лярскага карысталіся шырокай папулярнасцю сярод метадыстаў і настаўнікаў не толькі ў БССР, але і на тэрыторыі іншых саюзных рэспублік.

Па ўспамінах былых студэнтаў і калег працаваў Пётр Аляксеевіч натхнёна, самааддана, усведамляючы вялікую адказнасць за вынікі сваёй дзейнасці, з цвёрдай упэўненасцю ў яе важнасці і неабходнасці. Напэўна гэта той рэдкі выпадак, калі прафесія і захопленне зрастаюцца ў вялікай справе, калі ў кожнае слова, кожны радок, кожны рух закладзена часцінка сэрца, калі нельга ўявіць нейкае іншае жыццё...

Заўсёды ўражвала аратарскае майстэрства Пятра Аляксеевіча. Жывая мова, багатая на прыказкі і прымаўкі, загадкі, вершы, афарызмы; цудоўная эрудыцыя; уменне дасканала перадаць думку; выкарыстанне тэатральных прыёмаў для дарэчнай змены адценняў галаса; выдатнае пачуццё гумару рабілі лекцыі выкладчыка цікавымі і захопляльнымі.

Ён валодаў адметнай здольнасцю амаль імгненна перадаваць усім без выключэння слухачам паток неверагоднай сваёй энергетыкі, якая літаральна струменіла з кожнага руху і жэсту Пятра Аляксеевіча. Здавалася, разам з тэарэтычнымі ведамі ён імкнуўся перадаць сваім студэнтам нешта больш значнае, важнае, тое, што нельга прачытаць у падручніку ці ўбачыць на карце, а можна толькі адчуць у жывым дыялогу з прыродай. Гэта ўспрыманне прыроды як адзінай жывой істоты, адчуванне яе прыгажосці і любові да яе. Пра кожную расліну, кожную жывёліну расказваў выкладчык з натхненнем, з асаходай, з блыскам у вачах, як быццам пра нешта блізкае, роднае і дарагое сэрцу, як пра сваё дзіця...

Па шляху прыроды

Бадай што менавіта прырода, сіла роднай зямлі, увабраная з дзяцінства, была галоўным натхненнем Пятра Аляксеевіча ў прафесійнай дзейнасці, а таксама абумовіла яго жыццёвыя захопленні.

Кожнае лета ўся вялікая сям’я Пятра Аляксеевіча – жонка, дзеці, унукі – выязджала ў вёску Новая Ягораўка, што за пяць кіламетраў ад Рымінкі. Мясцовасць гэтая вельмі маляўнічая. Зялёныя лугавыя раздоллі разразае люстраная

расліннага і жывёльнага свету, расказваў цікавыя гістарычныя факты пра тую ці іншую мясцовасць. Дарэчы, палявыя выезды са студэнтамі таксама суправаджаліся пазнавальнымі лекцыямі захопленнага вучонага-краязнаўцы. Ды і не толькі лекцыямі... Тонкая, чулівая, творчая натура Пятра Аляксеевіча не магла не прасякнуцца паэзіяй. Заўсёды чытаў вершы, якіх вельмі шмат ведаў на памяць. Сярод любімых паэтаў А. Пушкін, М. Лермантаў, С. Ясенін, А. Твардоўскі, Я. Купала, Я. Колас, М. Танк. Частыя вандрожкі, непаўторнай прыгажосці краявіды натхнялі і самаго Пятра Аляксеевіча. Тады ён браўся за пяро, з-пад якога выходзілі надта удалыя вершы: пра прыроду, пра лёс, пра чалавечае жыццё...

Сакрэт даўгалецця

Гэты год адметны для Пятра Аляксеевіча Лярскага. Юбілейны... Яму споўнілася 95 год. З тым жа энтузіязмам і непарушным аптымізмам працягвае ён пракладваць той вялікі шлях, які моцна ўжо ўгрунтаваўся ў айчынным краязнаўстве. Зараз піша новую кнігу, назву якой пакуль што трывае ў сакрэце. Рэдагуе свае старыя выданні, у тым ліку ўносіць некаторыя змяненні ў адну з апошніх сваіх фундаментальных навуковых прац

На канферэнцыі. Фота з архіва.

стужка ціхай рэчкі Проні. Зусім блізка лес з ягада-грыбным багаццем, з асважальнай прахалодай. Чыстае паветра настоена на кветкавым водары. Здавалася, лепшага месца для адпачынку нельга было знайсці.

Пётр Аляксеевіч заўсёды аддаваў перавагу актыўнаму адпачынку. Больш за ўсё любіў працаваць на зямлі. Займаўся садам, вырошчываў гародніну. Асабліва ахвоту меў да пчаларства. Гэтае захопленне перадалося ад бацькі, у якога у Рымінцы была свая пасека. Амаль да дзевяностагадовага ўзросту займаўся Пётр Аляксеевіч пчаламі і прылучаў да гэтай справы ўсю сям’ю. Увогуле, у дзедка, як адзначаюць унукі, ніколі ніхто не сядзеў склаўшы рукі. Для ўсіх знаходзілася якая-небудзь справа. Строгі, скрупулёзны, патрабавальны, ён на дух не пераносіў ляноту, бяздзейнасць, дарэмнае марнаванне часу.

Пётр Аляксеевіч не любіў доўга сядзець на адным месцы. Тут свой уплыў аказвалі і яго прыроднае прыцягненне да ўсяго нязвядзенага, і прафесійны інтарэс, звязаны з вывучэннем ландшафтаў і краявідаў. Пагэтам сямейныя выезды і вандрожкі сталі для Лярскіх звычайнай справай. На аўтамабілі “Масквіч” сям’я не толькі штогод выязджала з палаткамі да ракі Сож у Чэрыкаўскі раён, але і праехала праз усю Прыбалтыку, наведвала Адэсу і нават дабралася да Каўказа. Падчас такіх вандровак Пётр Аляксеевіч заўсёды ўважліва аглядаў ландшафт і з задавальненнем каменціраваў і тлумачыў асабліваці змены формаў рэльефу,

пад назвай “Прырода Магілёўскай вобласці”, якая была выдадзена ў 2005 годзе. Па-ранейшаму жыццярэадны, захоплены, натхнёны, Пётр Аляксеевіч добра ведае сакрэт свайго даўгалецця і невычэрпнай энергіі. Сакрэт гэты – духоўная сувязь з прыродай, зліццё, яднанне з ёю... “Прырода лечыць чыстым паветрам, маляўнічасцю пейзажу, пахам кветак, іх разнастайнасцю і прыгажосцю. Ад зносінаў з прыродай чалавек становіцца бадзёрым, адчувае абнаўленне і прыток свежых сіл” (П. А. Лярскі).

Мы, нашчадкі і паслядоўнікі, з глыбокай павагай, вялікім гонарам, шчырай удзячнасцю і захопленнем адзначаем Пятра Аляксеевіча Лярскага як Чалавека з вялікай літары, Чалавека, якому пашчасціла спасцігнуць гэты шлях – “ад ведаў – да любові, ад любові – да дзеяння...”, спазнаць на ім бясконцы радасць адкрыццяў, поспехаў, дасягненняў. Няхай будзе гэтак і надалей...

В. СІМЧАНКА.

Аўтар выказвае глыбокую ўдзячнасць Аляксееву Сяргеювічу Лярскаму – унуку П. А. Лярскага, а таксама Ігару Мікалаевічу Шаруху, дэкану факультэта прыродазнаўства, кандыдату педагагічных навук, і Хамякову Уладзіміру Георгіевічу, дацэнту кафедры географіі і аховы прыроды, за прадстаўленныя фактычныя дадзеныя з біяграфіі П. А. Лярскага, якія былі выкарыстаны ў артыкуле.

На занятках. Фота з архіва.

салдат, Аляксей Архіпавіч Лярскі зрабіўся выдатным дыягнастам; адзначаўся вялікай адказнасцю і скрупулёзнасцю ў сваёй справе. Дзякуючы гэтым якасцям, паспяхова працягваў яе пасля вайны і набыў бліскучую рэпутацыю ў жыхароў Чавускага і некаторых суседніх раёнаў. Маці Пятра Аляксеевіча – Таццяна Федараўна – не атрымала адукацыю. Аднак яе прыродная памяркоўнасць, разважлівасць, добрасумленнасць і жыццёвая мудрасць з’явіліся трывалым фундаментам для фарміравання ў дзіцяці высокай маральнасці і духоўнай чысціні.

Цяга да ведаў

З маленства Пётр Аляксеевіч Лярскі імкнуўся да ведаў. Закла-

насць прыгажосцю прыроды, яе краявідамі бадай што вызначыла далейшы шлях Пятра Аляксеевіча – ён паступіў на географічны факультэт Магілёўскага педагагічнага інстытута імя І.Д. Папаніна, які пасляхова скончыў у 1939 годзе, атрымаўшы дыплом з адзнакай. Малады настаўнік быў размеркаваны на Палессе, дзе працаваў у адной з вясковых школ Нараўлянскага раёна. Хутка быў прызваны на службу ў армію, дзе ў прыгранічным раёне, недалёка ад Гродна, і сустрэў Вялікую Айчынную вайну. Перыяд ваеннага ліхалецця быў вельмі цяжкім. Адступаючы на ўсход, Пётр Аляксеевіч страціў сувязь са сваёй вайскай часцю і застаўся на акупіраванай немцамі тэрыторыі.

УНІВЕРСІТЭЦКІ ВЕСНІК

ЗАСНАВАЛЬНІК

Установа адукацыі «Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.А.Куляшова»

Падпісана да друку а 17 гадзіне 27.02.2013 г. Тыраж 299 экз. Газета набрана і надрукавана ў абласной друкарні (г. Магілёў, вул. Першамайская, 70). Зак. 1829.

Рэдактар Л.І.ШЫШАКОВА

Карэктурка: Т.І. Якубовіч, Т.А. Кажурыва

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212000, г. Магілёў, вул. Касманаўтаў, 1.

Тэлефон 28-31-51